

17. Просторова організація продуктивних сил України: мезо- та мікрорегіональний рівень / [Данилишин Д.М., Чернюк Л.Г., Фащевський М.І. та ін.]. – Вінниця: Книга-Вега, 2007. – 572 с.
18. Саушкин Ю.Г. Географическая наука в прошлом, настоящем и будущем / Ю.Г. Саушкин. – М: Просвещение, 1980
19. Теория экономического пространства: методологический и региональный аспекты / [М-во образования Рос. Федерации, Гос. образоват. учреждение высш. проф. образования «Кузбас. гос. техн. ун-т»] – Томск : Изд-во Том. ун-та, 2004. – 151 с.
20. Территориальная структура производственных комплексов / [Паламарчук М.М., Балабанов Г.В. и др.]. – К.: Наукова думка, 1981. – 310с.
21. Украинский В.Н. Современная французская пространственная экономика: теория близости и типологизация локализованных экономических систем / В.Н. Украинский // Пространственная Экономика. – 2011. – № 2. – С. 92-126.
22. Фетисов Г.Г. Региональная экономика и управление: учебник / Г.Г. Фетисов, В.П. Орешин. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 416 с.
23. Хасанов Р.Х. Реализация региональной промышленной политики с использованием кластерных подходов / Р.Х. Хасанов.- Режим доступа: <http://www.pmjobs.net/art/7.doc>
24. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії / О.І. Шаблій. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 444 с.
25. Bunge W. A World in Crisis? / W. Bunge // Geographical Perspectives.-1986.
26. Fred K. Schaefer Annals of the Association of American Geographers.- Vol. 43.- No. 3. (Sep., 1953).- P. 226-249.
27. Harvey, David, Justice, Nature and the Geography of Difference Blackwell.- Oxford, 1996.- P.468.
28. Isard W. Location and Space-Economy / W. Isard. – New York, 1956.

Рецензент докт. экон. наук И.К. Чукаева

330.341

*Донсва Н.М., здобувач,
Херсонська державна морська академія*

ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Зручне географічне розташування та природний клімат України сприяє розвитку та покращенню туристичної галузі. Історична спадщина також є дуже привабливою для туристів, як іноземних, так і українських. Україна має туристичний ресурс і це є достатньо значимою причиною для розвитку туризму. Туристична галузь набуває все більшого значення для розвитку економіки та соціальної сфери в Україні, стрімко інтегрується у світову туристичну індустрію. Пріоритетний напрям розвитку в'їзного та внутрішнього туризму є важливим чинником підвищення якості життя в Україні, утворення додаткових робочих місць, поповнення валютних запасів держави та підвищення її авторитету на міжнародній арені [1]. На даний час туристична галузь є однією з перспективних напрямків соціально-економічного розвитку України. Вітчизняний індустрія туризму може стати однією з найприбутковіших галузей економіки країни. Проте, це можливо за умови відповідних інвестицій в галузь. Негативно впливає на розвиток туризму у країні в цілому недостатній рівень розвитку інформаційної інфраструктури, а також методичної, організаційної та матеріальної підтримки суб'єктів підприємництва туристичної галузі з боку держави. Переважна більшість туристичних закладів не відповідає міжнародним стандартам, незадовільний стан туристичної, сервісної та інформаційної інфраструктури в зонах автомобільних доріг та міжнародних транспортних коридорів. Ці та інші причини не сприяють інвестиційній привабливості індустрії туризму України [1].

Серед вітчизняних авторів, які розглядали проблеми інвестиційної політики в туристичній галузі України, необхідно виділити таких, як Любіцева О.О. (аналіз ринку туристичних послуг); Кифяк В.Ф. (організація туристичної діяльності); Сокол Т.Г., Новіков В.С., Фоменко Н.В., Чудновський О.Д., Пуцентейло П.Р., Жукова М.А. (питання розвитку менеджменту туризму) та інші.

Проте деякі аспекти покращення інвестиційного клімату України залишаються не розглянутими і потребують подальшого вивчення у напрямку їх удосконалення. Дані обставини обумовили вибір теми статті.

Сьогодні світ переживає справжній туристичний бум. В 2011 році за прогнозами СОТ повинні здійснити подорожі більше мільярда людей світу, питома вага індустрії туризму становить близько 10% світового ВВП та 7% загального обсягу світових інвестицій. Для більш ніж 40 країн світу

туристична галузь є основним джерелом надходжень до державного бюджету. В Україні, яка має величезний туристичний потенціал, частка туристичної індустрії у ВВП – до 3%.

Основою туристичної індустрії є насамперед туристична інфраструктура та туристичні послуги. Рівень сервісу та якість послуг сьогодні в Україні не задовольняють туристів, що призводить до неконкурентоспроможності нашої країни на світовому ринку послуг. Близько 70% об'єктів культурної спадщини України перебувають у незадовільному стані, транспортна мережа, комунальна сфера, екскурсійний напрям вимагають додаткових інвестицій на реставрацію та реконструкцію. Безумовно, необхідно значне бюджетне фінансування.

Недостатність державної підтримки та комплексного підходу до рекламування національного туристичного продукту на внутрішньому та міжнародному ринку туристичних послуг є головним фактором того, що туристична галузь не розвивається належним чином. Розміщення рекламної інформації не тільки на вітчизняних просторах, а й за кордоном, використовуючи мережі Internet та інші рекламні проспекти, надасть набагато більше можливостей для розвитку туризму в Україні. З цього приводу збільшиться потік іноземних туристів в Україну, тим самим співвідношення в'їзного туризму над виїзним буде переважати.

Основна ціль туристичної галузі України полягає в тому, щоб зробити її більш привабливою для туристів. Іноземні туристи, користуючись послугами, сервісом, відвідуючи екскурсії історичної спадщини тощо, будуть залишати кошти в нашій країні. Це, в свою чергу, сприятиме наповнюванню державного бюджету України.

Для іноземців імідж нашої країни склався найбільшим чином завдяки вітчизняним спортсменам, перемоги яких на різноманітних міжнародних змаганнях, спричинили зацікавленість нашою країною як престижною державою. Україна для іноземних туристів спрощує візову процедуру в'їзду в країну, тим самим залучаючи більше туристів в Україну. В свою чергу деякі країни західної Європи, навпаки, поступово змінюють визові умови для наших громадян, внаслідок чого, це призведе до перерозподілу виїзного туризму на користь внутрішнього. Падіння темпів виїзного туризму позитивно відобразиться на національному туристичному ринку.

До 2012 року передбачено будівництво 5-ти і 4-зіркових готелів в різних регіонах України, здійснення реконструкції автомобільних магістралей залізничного транспорту, аеропортів, стадіонів і т.п. Проведення в Україні у 2012 році ЄВРО-2012 з футболу передбачає наявність комфортабельних готелів та кваліфікованих туристичних послуг. Кількість іноземних туристів, які відвідують Україну, змінюються в різні роки. Це пов'язано як з економічним становищем в країні, так і з політичною ситуацією в країні. Нестабільна ситуація в політичному житті нашої країни також негативно відображається на статистиці в'їзного туризму. Майбутні сфери туризму в цілому буде залежати як від нових технологій так і від людського чинника. Створення високоякісного конкурентоспроможного туристичного продукту включає в себе підготовку високопрофесійних фахівців для роботи в індустрії туризму: робітники аеропортів, готельні працівники, адміністратори та інші категорії обслуговуючого персоналу туристичної сфери. Проблема залучення інвестицій становить в незацікавленості інвесторів туристичною сферою України. Як внутрішні так і іноземні інвестори потребують гарантій своїх вкладень в розвиток туристичної інфраструктури.

Закон України «Про туризм» передбачає міжнародне співробітництво в галузі туризму. З метою розширення міжнародного співробітництва, утвердження України на світовому туристичному ринку та ефективного використання її туристичних ресурсів окремі повноваження з представництва інтересів України в галузі туризму за межами України покладаються на її торгові представництва [2, розд. VII].

Великим ривком в розвитку туристичної галузі України було б надання урядом країни податкових пільг. В деяких країнах уряд приймає певні заходи для стимулювання залучення інвестицій: зменшення ставки ПДВ для готельного сектору, митні пільги на ввіз обладнання для готелів і туристичних транспортних засобів, зниження податку з обороту та ін. Наприклад, влада Туреччини прийняла рішення здавати в оренду на 49 років цілину за символічну плату будь-кому, хто брав на себе зобов'язання побудувати там готель. На такі цілі їм видавали практично безпроцентний кредит і звільняли від сплати податків на 5 років. Цей досвід перейняв уряд Єгипту та Тунісу. Уряд Кіпру, здає в оренду землю з метою стимулювання будівництва нових туристичних об'єктів на 99 років з можливістю подальшого продовження оренди на такий самий термін. Курортно-туристична галузь приваблива для інвесторів тим, що стартові інвестиції відносно невеликі; попит на туристичні послуги постійно зростає; забезпечується високий рівень рентабельності і мінімальний термін окупності витрат [3].

Розроблення пропозицій щодо вдосконалення податкового механізму туристичної сфери неможливе без глибокого та всебічного аналізу наявного механізму правового регулювання як податкових правовідносин та відносин в сфері адміністрування податків і зборів, так і нормативних актів, що встановлюють правовий статус туристичних операторів та туристичних агентів – платників цих обов'язкових платежів. А відтак, рівень узгодженості та якість чинного законодавства безпосередньо матиме значний вплив на оптимальне функціонування податкової системи та на ефективність управління економікою держави. Дослідження проблем правового регулювання оподаткування туристичної діяльності передбачає аналіз діючої практики оподаткування туристичних операторів та туристичних агентів, а також вивчення впливу чинної податкової системи та системи адміністрування обов'язкових платежів на їх роботу. Актуальність окреслених питань викликана недостатньою науковою розробленістю проблем, пов'язаних з оподаткуванням туристичного бізнесу, адаптацією відповідних норм вітчизняного законодавства до європейського

На думку одного з провідних спеціалістів туризму Роберта А. Браймера «у теперішній час найбільш гальмівним фактором у розвитку туризму на суспільному рівні є відсутність уваги та підтримки з боку політиків та громадської влади. Коли на туризм не зважають, його доходи не визначені, відсутнє ретельне планування та, як наслідок, відсутній і розвиток» [4].

Податкові пільги потрібно застосовувати як для вітчизняних інвесторів, так і для іноземних. Розвиток податкової системи має будуватися на науково обґрунтованих принципах та враховувати зарубіжний досвід. В свою чергу це залучає в Україну додаткові кошти на розвиток туристичної сфери. Розвиток туризму потребує інвестицій, особливо в розбудову сфери гостинності, на екологічні та реставраційні програми, спрямовані на збереження та посилення атрактивності ресурсів тощо, що вказує на зв'язок туризму з іншими галузями економіки, його залежність від загального рівня економічного розвитку країни. З іншого боку, розвиток туризму стимулює розвиток економіки, забезпечує мультиплікаційний ефект, особливо відчутний в сфері зайнятості [5].

Інвестиційна політика в туристичній галузі має наступні цілі: створення законодавчої бази, державна гарантія українським та іноземним інвесторам; податкове стимулювання; підвищення якості послуг і сервісу обслуговування; інформаційна підтримка на внутрішньому та міжнародному ринку туристичних послуг; розвиток санаторно-курортної бази, соціально-економічної інфраструктури та комунального господарства.

Для цього необхідно вирішити такі основні задачі: забезпечити мінімізацію інвестиційних ризиків на законодавчому рівні; підвищення ефективності функціонування інфраструктури туризму; розвиток співробітництва держави та бізнесу; забезпечити високий темп економічного розвитку туристичної сфери шляхом здійснення ефективної інвестиційної політики.

Для ефективного розвитку туризму в Україні необхідно створити його планування та ефективне управління. Створивши сприятливий клімат для залучення інвестицій, тим самим будуть з'являтися нові робочі місця з числа працівників туристичної сфери.

Зробити привабливим туристичну галузь України для інвесторів, як українських, так і іноземних, – є основною метою для залучення інвестицій.

Література

1. Державна програма розвитку туризму в Україні до 2010 року. – К., 2002.
2. Закон України «Про туризм» від 18 листопада 2003 року N 1282-IV
3. Менеджмент туристичної індустрії: навч. посібник / За ред. проф. І.М. Школи. – Чернівці: Книги-XXI, 2005.
4. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні / В.Ф. Кифяк. – Чернівці: Книги-XXI, 2003. – 300 с.
5. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) / О.О. Любіцева. – К.: Альтер-Прес, 2003.

Рецензент докт. екон. наук, професор О.А. Саратина